

19 LİRA 20 KURUŞLUK OLAY

Naki BULUT*

Öz: Bu yazıda kendisine muayene olmak üzere getirilen bir mahkum hastayı kolluk güçlerinin yanında muayene etmeyi reddeden bir hekimin, bu durumu sözde meşru kılan Üçlü Protokol'e ve kendisine yönelik baskılara karşı mücadelesi anlatılmaktadır.

Anahtar sözcükler: hasta mahremiyeti, üçlü protokol, mahkum hasta.

An Event Worth 19 Lira and 20 Kuruş

Abstract: For It is about a doctor who refuses to examine a convict patient in the presence of security guards and wages a struggle against the Tripartite Protocol that gives legitimacy to such medical examinations while resisting pressures over.

Key words: patient privacy, tripartite protocol, convict patient.

Tarih 05.01.2010, günlerden Salı. Yıllardır olduğu gibi, yine haftanın aynı günü Genel Cerrahi polikliniğindeyim. Görüldüğü kadarıyla sıradan bir poliklinik günü. Gelen hastaları muayene eder, ameliyat olması gerekenlere randevusunu verir, ameliyat olmak üzere gelenlerin ameliyat hazırlıklarını yapıp yatırır, haftanın geri kalan günlerinde ise ameliyatlarını yapardım.

O gün de hastanenin prefabrik tek katlı poliklinik binasında kapıya yaslanmış onlarca hasta, muayene olmak için sabırla, sakin bir şekilde sıralarını bekliyordu. Her kapı açıldığında, kapı üzerindeki sıra panosunda adı yazılı kişi, içeri bakan onlarca çift göz arasından sıyrılarak içeri giriyor, kapıyı kapatıyor ve muayenesini oluyordu.

Muayenesi biten hasta çıkmak üzere kapıyı açtığında, yine kalabalığı yararak giren hastayı takip ederek odaya giren asker, "Hocam bir mahkûm hastamız var!" dedi. Mesaj açıktı. Sağlık Bakanlığı'na göre adli olgular, hükümlü ve tutuklular öncelikli hasta grubundaydı. Bekletilmeden alınmalıydı. Bunu bildiğimden "Tamam, içerideki hasta çıkınca sizi alacağım" dedim.

Mahremiyet ihlali

O an baktığım hastanın işlemleri bitince, poliklinik hemşiresinden mahkum hastayı içeri davet etmesini istedim. Hasta, biri rütbeli dört asker ve bir ceza

infaz koruma memuru ile birlikte içeri alındı. 55-60 yaşlarında, kirli sakallı, avurtları çökmüş, saçları dağınık, elleri önden kelepçeli bir kişiydi. Muayene perdesinin arkasındaki muayene masasına oturdu. Askere kelepçeyi açmasını söyledim. Hemen komutanına baktı, komutan başı ile onaylayınca kelepçeyi açtı. 8-9 metre karelik muayene odasında 4 asker ve bir ceza infaz koruma memuru ile birlikte sıkışmış haldeyiz. İnfaz koruma memurunun uzattığı hasta sevk evraklarını aldım. Evrakta "Hemoroid, ileri tetkik ve tedavi" açıklaması vardı. Hastayı muayene etmek üzere ayağa kalktım. Karşımdakilerden hiçbir hareket yoktu. Kapıyı kapatıp beklemeye başladılar.

"Siz dışarı çıkmayacak mısınız?" diye sordum.

"Hayır doktor bey, bizim içeride bulunmamız gerekiyor."

"Neden?"

"Hasta bildiğiniz gibi mahkum, firar edebilir."

"Burası zemin kat, dış pencere ve kapı önünde önlem alabilirsiniz. Şu an gördüğünüz gibi başka bir çıkış kapısı da yok"

"Size zarar verebilir."

"Ben böyle bir tehlike görmüyorum, beni korumanız yönünden bir talebim yok."

Bunun üzerine rütbeli asker sesini yükselterek "Hocam, herkes bu şekilde muayene ediyor siz neden

*Op. Dr., Muğla Sıkkı Koçman Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Genel Cerrahi Bölümü (ORCID No: 0000-0002-8526-1183)

Geliş Tarihi / Received :25.01.2019

Kabul Tarihi / Accepted :04.02.2019

zorluk çıkarıyorsunuz? Üçlü Protokol bize muayene odasında bulunma hakkını veriyor.”

“Bu protokolü elbette biliyorum; Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı arasında imzalanan bir metin. Ama bizim için bu protokolden daha önemli olan Hasta Hakları Yönetmeliği, Hekimlik Meslek Etiği Kuralları ve uluslararası sözleşmelerdir. Hasta mahremiyeti için tedavi ile ilgisi bulunmayan herkesin muayene ortamının dışarısında olması gerekiyor. Bu nedenle dışarı çıkmalısınız. Bu konuyu komutanınız ile konuşun. Eğer dışarı çıkmazsanız hastaya bakamam” dedim.

Astsubay, söylenerek komutanı ile konuşmak üzere dışarı çıktı.

Uzmanlık eğitimimi İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde yapmıştım. Bu kurumda oldukça fazla mahkum hastam olmuştu. Uzmanlık eğitimim sırasında ameliyat ettiğimiz bir hastanın yatağına kelepçelenmesine karşı çıktığım için şikâyet edilmiştim. Savcılık, mahkum hastanın firarına yardımcı olmakla suçlamıştı beni. Oysa firar eden kimse yoktu. Neyse ki, İzmir Tabip Odası’nın devreye girmesi ile hakkımda soruşturma yapılmasına izin verilmemişti, disiplin cezası da almamıştım. Uzmanlık sonrası SSK hastanelerinde çalışmaya başladım. Bu nedenle uzunca bir süre adli olgulardan uzak kalmıştım. Birkaç yıl önce SSK hastanelerinin Sağlık Bakanlığı’na devri ile adli rapor düzenlemeye, mahkum ve tutuklu hasta bakmaya yeniden başlamıştık. Ayrıca Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Adli Tıp Kurumu ve Türk Tabipleri Birliği (TTB) işbirliği ile yürütülen İstanbul Protokolü eğitimlerinde eğitici olarak görev almış ve çok sayıda eğitim vermiştim. Bu nedenle konu ile ilgili mevzuat hakkındaki bilgilerim oldukça geniş ve güncel idi.

Komutan döndü, sesini bir perde daha yükselterek “Hocam bu hastaya biz içeride iken bakmak zorundasınız, sizi son kez uyarıyorum, bakmazsanız Üçlü Protokol’e aykırı davrandığınız için sizi hem başhekimliğe hem de savcılığa şikâyet edeceğiz” dedi.

Geri adım atmaya hiç niyetim yoktu. “Bakın sakın olun. Bu hastanın hiçbir şekilde güvenlik sorunu yaşanmadan muayene edilmesi mümkün, siz kapıda ve pencere önünde beklerseniz, ben bu hastaya bakarım. Ama içeride bulunursanız bakamam” diyerek sakın bir şekilde yanıt verdim.

Komutan sinirli bir şekilde “Alın hastayı çıkıyoruz” dedi. Hasta kelepçelendi ve hızla odadan çıkarıldı.

Hastanın sevk evraklarına “Hastanın mahremiyeti için gerekli koşullar sağlanamadığından muayenesi yapılamamıştır” notu düşerek bir nüshasını infaz koruma memuruna verdim.

Sakin görünmeye çalışsam da çok sinirli ve bir o kadar da üzgündüm. Bunu anlayan hemşire arkadaşım önüme bir bardak su koyarak “Doktor Bey sakın olun” dedi.

Hemen kapıya çıktım. Bekleyen hastalara “ Lütfen bir 10 dakika bekleyin sakinleşmem lazım” dedim. Zaten askerlerle tartışmamıza tanık olan ve askerlerin yüksek sesle konuşmasını duyan bir çok hasta kapı önünden uzaklaşmıştı. Kimse itiraz etmedi.

Masama geri döndüm, oturdum. Hemşirenin bıraktığı suyu tek seferde içtim. Hastayı muayene edemedim hasta götürülmüştü. Cezaevinden ne kadar zorlukla hastaneye sevk olunabildiğini biliyordum. Kim bilir daha kaç ay sonra bir daha sevk alıp gelebilecekti. Yaşanan olay; en temel hasta haklarından biri olan mahremiyet hakkıyla, yine en temel hasta hakkı olan nitelikli sağlık hizmeti alma hakkı arasında beni önceliklendirme yapmak zorunda bıraktığı için etik bir kaygıya yol açmıştı: Mesleki bağımsızlığı koruma yükümlülüğü de kaygımın bir başka temel nedeniydi. Bu olay nedeni ile askeri suçlayamazdım. Sonuçta tıp etiğini bilemeyebilirdi. Kendisine emredileni yapmasını gayet doğal karşılamak gerekirdi. Komutanı ile konuyu tartışabilirdim, ancak o da yoktu. Asıl sorun temel hukuk değerlerine aykırı olan Üçlü Protokol ve bu protokolün Sağlık Bakanlığı tarafından imzalanmış olmasıydı.

Üçlü Protokol

Neydi astsubayın ısrarla bahsettiği Üçlü Protokol? Üçlü Protokol Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı arasında 17 Ocak 2000 tarihinde imzalanan ve 2003 yılında yeniden düzenlenen gözaltı, tutuklu ve hükümlülere sunulan sağlık hizmetinin usul ve esaslarını belirleyen bir düzenlemeydi. Bu protokolün 61. maddesine göre; “Terörle Mücadele ve Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunlarının kapsamları dışında kalan suçlardan tutuklu ve hükümlü olanların, hastanelerde muayeneleri sırasında jandarma, odanın muhafazalı olması durumunda kapı dışında bekleyecek, muhafazalı olmaması hâlinde muayene odası içinde bulunacak, doktorla hasta arasında geçecek konuşmaları duymayacak uzaklıkta koruma tedbirleri olacaktır. Ancak tutuklu ve hükümlülerce muayene sırasında yapılacak her türlü gayri kanuni talep, ilgili sağlık personeli tarafından

anında jandarma devriye komutanına bildirilecektir. Terörle Mücadele ve Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunlarının kapsamında kalan tutuklu ve hükümlü olanların hastanelerde muayeneleri sırasında jandarma muayene odası içinde bulunacak, ancak doktorla hasta arasında geçecek konuşmaları duymayacak uzaklıkta koruma tedbirleri olacaktır. Bu kapsamdakilerden bayan olanların muayenelerinde jandarma, oda muhafazalı olduğu takdirde kapının dışında, muhafazalı olmaması durumunda ise oda içinde, ancak yukarıda belirtilen şekilde bulunacaktır. Doktorun kendi güvenliği bakımından, talep etmesi hâlinde jandarma muayene odasında bulunacaktır.” denilmekteydi. Bu tamamen hekimlik meslek etik kurallarına, hasta haklarına ve evrensel hukuk ilkelerine aykırı bir metindi. Bu nedenle hekimlik değerleri açısından hiçbir şekilde kabul edilemezdi.

Biraz sakinleşince, yaşadıklarımızı ve hastanın neden muayene edilemediğini anlatan kısa bir tutanak hazırlayarak hemşire ile birlikte imzaladık. Daha sonra hastalarımın muayenesini tamamladım. Bu arada öğle tatili olmuştu. Başhekimlikten arayan da olmamıştı. Tutanaktan ve hasta sevk formundan birkaç fotokopi çektirdim. Durumu Tabip Odası Başkanı ile paylaştım. Oda Başkanı ile görüşmem beni çok rahatlatmış; “Tutumun çok doğru ve yerinde, her zaman yanında olacağız, merak etme” demişti.

Mesleki ve vicdani yönden beni çok rahatsız eden bu olay karşısında ne yapmam gerektiği konusunda karar vermem için, önce sakinleşmem sonra da düşünmem gerekiyordu. Akşam evde durumu özetleyen ve konu ile ilgili mevzuatı içeren bir dilekçeyi Tabip Odası'na vermek üzere hazırladım. Hastane yönetiminden de bu konu ile ilgili bir geri dönüş olmamıştı. Bu nedenle benim adım atmam gerektiğine karar verdim. Bir hasta sağlık hizmeti alamamıştı, dolayısı ile sorumlusu kim olursa olsun bir hasta hakkı ihlali söz konusuydu. Bu nedenle hastanede yeni kurulan ve hep sağlık çalışanlarının şikâyet edildiği Hasta Hakları Kurulu'na vermek üzere de bir dilekçe hazırladım. Kuruldan; olayın hasta hakları yönünden değerlendirilerek bir ihlalin meydana gelip gelmediğini, geldi ise yaşanan bu ihlalde kusurlu tarafın belirlenmesini, mahkum hastalara ilişkin hak ihlallerine yönelik alınması gerekli tedbirlerin belirlenmesi ve başhekimlikten talep edilmesini, hekimlik mesleğinin özerkliği dikkate alınarak hasta-hekim ilişkisine dışarıdan müdahalelerin engellenmesini ve hekimler üzerindeki baskıların kaldırılması için girişimlerde bulunulmasını talep ettim. Her iki dilekçe ekine tutanak ve hasta sevk formunu da ekleyerek ertesi gün ilgililere verdim.

Tabip Odası Yönetim Kurulu dilekçemi değerlendirerek İl Cumhuriyet Başsavcılığı ve İl Jandarma Alay Komutanlığı ile görüşme kararı aldı. Durum bana telefonla bildirildi.

Hekimlik mesleğinin hangi çerçevede ve nasıl yürütüleceği konusu, TTB Hekimlik Meslek Etiği Kuralları'nda, Tıbbi Deontoloji Tüzüğü'nde, Hasta Hakları Yönetmeliği'nde, uluslararası sözleşmelerde, İstanbul Protokolü'nde, Dünya Tabipler Birliği Bildirgeleri'nde belirlenmişti. Tüm bu düzenlemelere göre hekimlerin; hastaların ırk, dil, din ve mezhep, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi görüş, ekonomik ve sosyal durumları ile sair farklılıklarını dikkate almadan mesleklerini yürütmek zorunda oldukları açıktı. Tutuklu ve hükümlülerin muayenesi de öteki hastalarda olduğu gibi, kişilik haklarına saygılı, hekimlik sanatını uygulamaya elverişli koşullarda yapılmalı ve onların gizlilik hakları korunmalıydı. Hekimin, bu koşulların sağlanması için ilgililerden istekte bulunma hakkı ve sorumluluğu olduğu, aynı zamanda hekimlik mesleğinin özerklik ilkesi gereği dışarıdan müdahalelere karşı korunması gerektiği ortadaydı. Ayrıca hasta mahkum olsa bile tedavisinin tüm sorumluluğunun hekime ait olduğunu, uygulanacak tedavinin şekli, yöntemi ve koşullarını belirlemenin tamamen hekimin yetkisinde olup, bu belirlemenin bilimsel ve tıbbi standartlara göre yapılması gerektiğini biliyordum. Hekimin, mesleki onurunu ve hastasının haklarını korumak için bu standartlara uygun davranması gerektiğini düşünüyordum. Ama ortada garip bir durum vardı. Sağlık Bakanlığı bir Hasta Hakları Yönetmeliği çıkarmış, “bu haklara herkes sahiptir” ve sağlık çalışanlarına “bu yönetmeliğe uyacaksınız” demiş, hekimlere “hastaların arasında ayırimcılık yapmayacaksınız”, “tüm hastaların mahremiyet hakkı vardır, buna saygılı ol ve mahremiyetlerini sağla” diye de eklemiş; ancak bir süre sonra imzaladığı bir protokol ile “mahkum hasta aleyhine ayırimcılık yapacaksınız, onun mahremiyet hakkının ihlal edilmesine göz yumacaksınız” diyebilmişti. İşte bu çelişki kabul edilebilir değildi ve mutlaka değiştirilmeliydi.

Savcılık soruşturma talebi

Olayın üzerinden 5-6 ay kadar geçmişti. Bu arada Tabip Odası seçimleri yapılmış ve Muğla Tabip Odası Başkanı seçilmiştim. Ancak aylar önce yaşanan bu olay sürekli gündemimizdeydi. Uzun sayılabilecek bir sessizlik sonunda bir gün Sağlık Müdürlüğü'nden arandım. Savcılığın hakkımda soruşturma talebi olduğu, yapılacak ön inceleme nedeniyle savunmamı vermem gerektiği söylendi.

Sağlık Müdürlüğü'ne gittim. Hakkımdaki dosyadan bir örnek almak istediğimi söyledim, "Dosya gizli, vermeyiz" dediler. Ben yazılı talebime karşı bu cevabın tarafıma yazılı verilmesini istedim. Savunma yapabilmem için, hakkımdaki suçlama ile ilgili belge, şikâyet dilekçesi, tutanak, vs gibi belgelerin bir örneğinin tarafıma verilmesi, aksi halde savunma hakkımın kısıtlanması söz konusu olacağından gerekli hukuki girişimlerde bulunacağımı belirten bir dilekçe yazdım.

Telefonlar edildi, hukukçularla konuşuldu, sonuçta sağlık müdürünün talimatı ile dosyanın bir örneği bana verildi. Dosyada jandarma ile aramızda geçen tartışma sürecine ilişkin jandarma tarafından tutulmuş bir tutanak, yine jandarma tarafından yazılmış bir şikâyet dilekçesi, hastanın bir gün sonra getirilerek bir başka meslektaşına muayene ettirildiğine dair belge vardı. Beni şaşırtan ise, savcılığın suçlamasıydı. O gün hastayı muayene etmediğim için hasta cezaevine geri götürülmüş, ertesi gün bir kez daha hastaneye getirilmiş olduğu için bu durumun devletin zarar uğramasına yol açtığı düşünülüyordu. Savcılık zararın ne kadar olduğunu cezaevi müdüründen sormuş; müdür, cezaevi ve hastane arasındaki mesafe ile harcanan yakıtı hesaplamış, 9.60 TL yakıt gideri ile 9.60 TL aracın amortisman giderini toplamış, böylece devletin 19 Lira 20 Kuruş zarara uğradığı sonucuna varmıştı. Bu zararın benim görevimi ihmalim sonucu gerçekleştiği iddia edilerek TCK 257/1 kapsamında valilikten soruşturulmam için izin isteniyordu.

TCK 257/1 maddesi "... **görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ... kamu görevlisi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır**" diyordu.

İnsan hakkı veya hasta hakkını, bir askerle tartışarak sonuç alınamayacağını biliyordum. Keza hukuku iyi bilmeyen bir hekimle de farklı düşünüp uzlaşamayabilirdik. Ancak hukuk fakültesi mezunu olan, evrensel hukuk kurallarını bilmesi gereken, insan haklarına saygılı olması beklenen bir savcının bu olayda beni suçlamaya kalkması kabul edilemezdi. Bu konuda topyekun bir mücadele yapılmalıydı. O an karar verdim: "yel değirmenleri" ile savaşacaktım. Bu benim hem bir hekim, hem de meslek örgütü başkanı olarak sorumluluğumdu.

Kısa süre içerisinde savunmamı hazırlayarak Sağlık Müdürlüğü'ne teslim ettim. Tüm hekimler için

bağlayıcı olan ve uymakla yükümlü oldukları Hasta Hakları Yönetmeliği, Hekimlik Meslek Etiği Kuralları, Tıbbi Deontoloji Tüzüğü, diğer ulusal ve uluslararası mevzuatta yer alan ilgili maddeleri sunarak tutumunun doğru ve hekimlik mesleğine yakışan davranış olduğunu belirttim. Savunmamı; "insan haklarını ve hasta haklarını ihlal eden, hekimlik meslek etik kurallarına aykırı davranan bir hekim gibi davranmak yerine, devletin 19.20 TL zarar etmesine neden olmak; devletimizin onuru dikkate alındığında daha küçük bir kayıptır. **İnsan haklarını tanımayan, devletin kendilerine verdiği yetkileri kötüye kullanan kişilerin devlete verdikleri zarar hesaplanamayacak kadar büyüktür. Sayın soruşturmacı, sizden kusurlu bulunmamam hâlinde dahi, savcılık tarafından soruşturulmama izin verilmesi şeklinde görüş oluşturmanızı talep ediyorum.** Herkesi ve tüm kurumları bağlayıcı bir hukuki karar ancak bu şekilde oluşturulabilir. Yargılanmam bu sorunun çözümü için bir katkı oluşturabilir." diyerek sonlandırdım.

Bu yeterli miydi? Elbette değildi. Tabip Odası Başkanı sıfatıyla konuyu hemen TTB Merkez Konseyi Başkanlığı'na, Muğla Valiliği İl İnsan Hakları Kurulu'na, TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu'na, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı'na, Muğla Barosu'na bildirdim. Konuyu değerlendirip gerekli işlemlerde bulunmalarını talep ettim.

Devletin ve bürokrasinin çarkları arasında konunun sönümlenmesine izin vermemeliydim. Bu konunun kamuoyunun tüm bileşenleri tarafından tartışılması gerekiyordu. Bunun yollarından biri elbette olayı basınla paylaşmaktı.

Muğla'da çalışan, iyi gazetecilik örneklerine imza atan, tanıdığım bir gazeteci vardı. Kendisinden randevu istedim. Bir araya geldiğimizde kendisine öncelikle hasta hakları konusunda bilgi verdim, mahremiyet konusunu anlattım. Tutuklu ve hükümlülerin sağlık hakları konusundaki evrensel uygulamalardan, hekimlik mesleği için meslek etiğinin öneminden bahsettim. Tüm bunları, yaşadığım olaydan bağımsız olarak paylaştım. Arkasından yaşadıklarımı ve nihayet savcılık soruşturmasını aktardım. Aydın kişiliği olan gazeteci arkadaşım durumu kavradı ve bunun haber niteliği yüksek bir olay olduğunu söyledi. Bu görüşmelerimiz ve haber oluşturma çalışmamız yaklaşık bir hafta kadar sürdü.

Bir Pazartesi günü Radikal gazetesi "Ey Hipokrat, yeminini gel de savcıya anlat" başlığı ile haberi manşetten yayınladı. Haberin yankıları beklentilerimin üstünde oldu. Sonraki günlerde haber tüm

yerel ve ulusal gazetelerde geniş bir şekilde yer aldı. Konu birçok gazetenin köşe yazılarında tartışıldı. Çok sayıda dernek konu ile ilgili kurumsal görüşlerini kamuoyu ile paylaştı.

Adli Tıp Uzmanları Derneği, Türkiye İnsan Hakları Vakfı ve Türk Tabipleri Birliği yaptıkları ortak basın açıklamasında " İyi hekimlik uygulamasını engelleyen her türlü otoriter, hukuk tanımaz ve etik dışı tutumları kınıyor, temel insan hak ve özgürlüklerini, hasta haklarını ve hekimlik mesleği ilkelerini savunan Dr. Naki Bulut'un ve onurlu meslektaşlarımızın yanında olduğumuzu bir kez daha duyuruyoruz. Adalet Bakanlığı'nı, tüm kurumlarında herkes için İstanbul Protokolü'nü uygulamaya davet ediyoruz" diyerek desteklerini ifade ettiler.

Üyesi bulunduğum Türk Cerrahi Derneği yasalara uygun ve örnek bir tutum gösterdiğim yönünde bir açıklama yaptı.

Türkiye Biyoetik Derneği yaptığı açıklamada;" Çağdaş tıp etiği açısından savunmasız gruplar arasında yer alan ve bu nedenle daha da duyarlı yaklaşılması gereken tutuklu ve hükümlülerin tıbbi muayenesi de öteki hastalar gibi, hiçbir ayırım gözetmeden, insan onuruna ve bedensel bütünlüğüne, hastanın özerkliğine saygı gösterildiği koşullarda gerçekleştirilmelidir." dedi.

Muğla Barosu yaptığı açıklama ile Üçlü Protokol'ün evrensel hukuk değerlerine aykırı olduğunu belirterek protokolün iptal edilmesini talep etti.

TTB tarafından yayınlanan Tıp Dünyası Gazetesi konuyu tam sayfa olarak işledi. Bu arada yakın/uzak, tanıdığım/tanımadığım sayısız avukat hukuki yardım önerdi. Dostlarım, hastalarım, meslektaşlarım arayarak desteklerini bildirdiler.

Bir süre sonra bir internet gazetesinde bir hukuk profesörü bu olaya atıfta bulunarak, hekimlerin mevcut durumda protokole uymak zorunda olduklarını, kolluk güçlerinin bulunduğu ortamda mahkum hastaya bakmak zorunda bulduklarını ifade eden bir yazı yazdı. Bu makaleye karşı bir açık mektup yazarak aynı internet dergisine gönderdim ve yayınlandı. Bu iki farklı görüş birçok tıp ve hukuk ortamında tartışıldı. Açık mektubumda "*Sayın Hocam, mahkum hastanın mahremiyet hakkı bir hasta hakkının ötesindedir. Mahkum hastanın güvenilir bir hekim ile baş başa kalması hem bir haktır hem de işkenceyi önlemeye yönelik bir tedbirdir. Bu olgu, sağlık personeli dışındaki kişi ve kurumlar tarafından da hasta*

hakları ihlaline neden olunabileceğini, hasta haklarını koruyan bir anlayışın ülkemizde ne tür zorluklarla karşılaştığını gösteren bir örnektir." dedim.

TTB başından beri olaya müdahildi ve sürekli yanımdaydı. Her aşamada destek sundu; kendimi iyi ve güvende hissetmemi sağladı. TTB hukuk müşaviri arkadaşlarımın tümü neredeyse seferber olmuştu. Tabip Odaları bölge toplantılarında, TTB Genel Kurullarında konu birçok kez değerlendirildi. TTB İnsan Hakları Kolu konuyu hep gündeminde tuttu. TTB MK tüm yazışmalarında "Üçlü Protokole Hayır" logosu kullandı. Muğla Tabip Odası da aynı doğrultuda tavır aldı. Bu örgütsel tutum, Üçlü Protokol kaldırılana kadar sürdü.

Benzer bir olayı Mardin Midyat ilçesinde görevli Dr Sadık Çayan Mulamahmutoğlu yaşadı. Sadık arkadaşım için dava açıldı. Duruşmalarına destek amacı ile katıldım.

Sonuç

Muğla Sağlık Müdürlüğü, "hekimin tutumunun meslek etiğine uygun olması" gerekçesiyle hakkımda savcılık tarafından soruşturma yapılmasına izin vermedi. Savcılık bu karara itiraz etti, ancak itiraz Aydın Bölge İdare Mahkemesi tarafından reddedildi.

Hastanemiz Hasta Hakları Kurulu, "Olayın Üçlü Protokol çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğini, konunun oybirliği ile kapsam dışı olduğu kararına varıldığını" tarafıma ilettiler.

Muğla İnsan Hakları Kurulu, "kolluk güçleri tarafından insan hakları ihlaline neden olunmuştur" kararı verdi.

TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu, dilekçemin ilgili bakanlıklara gönderildiğini belirten bir cevap yazdı. Adalet Bakanlığı "ceza infaz kurumlarında barındırılan tüm hükümlü ve tutukluların sağlık sorunları ile ilgili gerekli tüm tetkik ve tedavilerin özenle yerine getirilmeye çalışıldığı" yanıtını verdi.

Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı tarafından bana gönderilen Sağlık Bakanlığı'nın yanıtı "protokolün konuyla ilgili ulusal ve uluslararası düzenlemeler dikkate alınarak yeniden tanzimi yönünde bir çalışma başlatılmasının gerekli olduğu, ancak konunun Sağlık Bakanlığı dışında iki Bakanlığı da ilgilendirmesi nedeniyle İnsan Hakları Başkanlığı'nın veya uygun görülecek başka bir koordinatör

kurumun yol göstericiliğinin ve koordinasyonunun faydalı olacağı düşünülmektedir" şeklindeydi.

Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı tarafından bana gönderilen İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı görüşünde ise; mevcut protokol hükümlerinin ulusal ve uluslararası mevzuat kapsamında hukuka uygunluğunun değerlendirilmesi konusunun yargı mercilerinin görev alanına girdiğinden, adli mercilere başvurabileceğim hatırlatılıyordu.

Uluslararası İşkence Rehabilitasyon Merkezi (IRCT) kutlama ve destek ile birlikte, uluslararası mesleki koruma teklif etti. İhtiyaç duymadığımı belirttim. Bu konu Avrupa Birliği İlerleme Raporunda konu başlığı olarak yer aldı. Sağlık Bakanlığı'nın Muğla Sağlık Müdürlüğü'nden istediği görüş, yardım talebi üzerine benim katkım da alınarak hazırlandı ve Bakanlığa sunuldu.

Muğla Barosu ile birlikte Muğla Tabip Odası "Özgürlüğü Kısıtlanmış Kişilere Sağlık Hizmeti Sunumunda Karşılaşılan Sorunlar" paneli düzenledi. Bu panele Muğla Cumhuriyet Başsavcısı, Vali Yardımcısı ve Jandarma Alay Komutanı ile birlikte hakkımda soruşturma açmak isteyen savcı da izleyici olarak katıldı. Bu süreçte "Başka mahkum hasta baktın mı, nasıl baktın?" diye soranlar için ifade edeyim: Ülkemize uygun(!) bir çözüm bulundu; olayın basına yansımalarından sonra poliklinik günüm olan Salı günleri

genel cerrahi polikliniğine cezaevinden hasta sevki yapılmadı. Bu nedenle benim açımdan, jandarma açısından ve savcılık açısından sorun yaşanmadı. Acil vakalarda da geri adım atmadım. Yapılan telefon görüşmeleri sonrasında her zaman görevli kolluk güçlerine odadan çıkmaları yönünde talimat verildi.

TTB, tabip odaları ve birçok uzmanlık derneğinin ısrarlı ve kararlı tutumları sonucunda 19. 08. 2011 tarihinde Üçlü Protokol kaldırıldı ve kabul edilebilir yeni bir düzenleme yapıldı. Sağlık Bakanlığı tüm hastanelerde hekim ve mahkum hastanın baş başa kalabileceği güvenli muayene ortamı oluşturma kararı aldı ve bunu büyük ölçüde gerçekleştirdi.

Bu mücadelem nedeni ile 2011 yılında İstanbul Tabip Odası tarafından, Dt. Sevinç Özgüner İnsan Hakları Barış ve Demokrasi Ödülü'ne layık görüldüm. Muğla Gazeteciler Cemiyeti "İnsan Hakları Özel Ödülü" verdi. Aldığım bu iki ödülü, yaşamım boyunca gururla koruyacağım ve anacağım.

Yazıyı meslek yaşamımda kendime hep örnek aldığım Sevgili Hocam Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı'nın sözü ile sonlandırmak istiyorum: "Hekim hastasının avukatı olmayacaksa, hastasının haklarını savunmayacaksa, hekimlik de yapmamalıdır."